

*... ja elämä
jatkuu*

Saara Finni

Tekijä: Saara Finni

Julkaisija: Saara Finni

Oikoluku: Reino Rasilainen

Kuvankäsittely: Kalle Aarikka, Keski-Suomen Sivu Oy

Copyright © 2026 Saara Finni
Ensimmäinen painos 2026

Painopaikka:
Otavan Kirjapaino, Keuruu

ISBN: 978-952-88-1071-1

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2026

Sisällysluettelo

Matti ja Maria Liisa palaavat kirkolta	9
Soittajan sävel on vaiennut	27
Matti ajaa hakemaan kirstua asemalta	35
Jäähyväisiä	75
Ruumiin pesu	84
Kirstunhakumatka jatkuu	87
Tiase Antti aattelloo kahta ruokkolasta ja yheksää ruokotonta	111
Oskari ja Maria	119
Antti ja Siviä	134
Synkkä talvi	137
Vauhdikas kevät	141
Perhekaräjät	146
Valekauppiaat	150
Nimismies ja yhdeksän muuta todistajaa	152
Hevoskaräjät	154
Kaksiviikkoinen avioliitto	157
Lavakaräjät	165
Ruispellonojan lapsi	169
Vainajan kirstuun laitto	180
Armaksen matka Kuparsaareen	185
Soutumatkalla Kuparsaareen – kaimapojan elämää muistellen	200
Kaima etsii rakastettuaan Hiitolasta	216
Aino löytyy kirkosta	235
Kamerakaräjät	254
Maunuskalan Antti ja Katri	265
Nurmirannat tulevat – vainajan ulossaatto alkaa	274
Lapsi pyrkii maailmaan	290
Kätilö työssään	300
Matti Haajasen Saaraa hakemassa	316
Lapsi syntyy	335

Hautajaispäivä vaihtuu	341
<i>Itä-Karjalan kansanopisto Impilahdella, opintokerholiike ja nuorisoseurat, Valde Näsi ja suojeluskunnat, Karjalan riemuvuoden yleiset soitto- ja laulujuhlat Sortavalassa, Shemeikkalaiset</i>	
Velmies muistelo	356
Kiertokoulusta kansakoulunopettajaksi	356
<i>Sortavalan Kymölän seminaari, venäläistämisen eli sortokaudet Raja-Karjalassa, ministerikoulut ja Karjalan veljeskunnan koulut Lapinlahdella</i>	
	372
<i>Amerikan siirtolaisia, Iivo Härkönen todistaa kun Antti ja Ksenia vihitään, Matti ja Veikko Läheniemi</i>	
Olga ja Antti Alapitkän opettajina.	381
<i>Seminaarien merkitys Suomen itsenäisyydelle, nuorisoseura ja lainakirjaston toiminta, Olgan luomupuutarha, naapuriapua Miettisiltä, jäkäläleivän syönti</i>	
Lapinlahti, kulttuuripitäjä.	394
Antrean tapahtumia.	399
Theodor Schvindtin kotiseutututkimuskurssi Antrean Kekin-	
niemessä 26.6.– 2.7.1915	404
Koulukierrolta kansakouluntarkastajaksi.	415
<i>Opintomatka Ruotsin Länsi-Pohjaan 1928</i>	
Tarkastusmatka Suistamon pitäjässä 1932	423
<i>Laatokan Karjalan luonto</i>	
Snellmanista IKL:ään.	461
Kuvia Antti Nurmiraanan elämästä	469
Ensimmäiset rotinat	476
Lähdeluettelo	479
Haastatellut	479
Tiedonantajia	483
Kirjoitetut lähteet: kirjat, painamattomat lähteet,	
lehdet, asiakirjat.	484
Yle arkisto	489
Kartat	489

Teoksen juoni punoutuu kirjan kansikuvassa olevien henkilöiden ympärille:

13.8.1938 Finnin talossa, Kuopiharjussa, Antrean pitäjässä kuolee vanha isäntä Mikko Finni ja illalla saunassa syntyy hänen veljensä Matin ja Maria Liisan lapsi. Hautajaiset suunnitellaan poikkeuksellisesti jo torstaiksi 19.8. Niissä myös lapsi kastettaisiin.

Juonen käännteissä, ihmisten puheissa ja ajatuksissa, muistoina, kukkii kuitenkin elämän ja yhteiskunnan koko kirjo 1800-luvun lopulta noihin päiviin asti: sortokaudet, jääkäri-liike ja kansalaissodan kauheudet, suojeluskunnat ja uuteen sotaan varautuminen, poliittiset suuntaukset Snellmanista IKL:ään, kansanopetus ja kulttuuri, kansatiede, arkeologia ja taide, nuorisoseurat ja työväenyhdistykset, jäkäläleivän syönti ja tuottavan kompostin teko, ruokkokäräjät, vankila-reissut ja kieltolain kiroukset jos siunauksetkin sekä paljon muuta.

Tapahtumat keskittyvät Antrean pitäjän Kaukolan, Häkli-län, Kekinniemen, Saviniemen, Kukkolan, Kirkonkylän ja Talikkalan kyliin, mutta kansakouluntarkastaja Antti Nurmirannan mukana pääsemme tutustumaan myös Raja-Karjalan, Savon Lapinlahden ja Länsi-Pohjan oloihin ja elämään. Samoin Pohjois-Ruotsissa suomalaisten sortoon. Seikkaileepa eräs suvun henkilö 40 sivun verran Hiitolassa-kin rakastettuaan etsimässä.

”Ei kukaan ole kuollut, niin kauan kuin joku hänet muistaa”, sanoo 1866 syntynyt Maria Jantunen.

Tämän päivän elämässä myös menneisyytemme on läsnä.

ISBN 978-952-88-1071-1

